

Реалізація права на захист у
кримінальних провадженнях щодо
військових злочинів

Розділ ХІХ ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

- ▶ Військовими кримінальними правопорушеннями визнаються передбачені цим розділом кримінальні правопорушення проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів.

В чому важливість судочинства над
військовослужбовцями, в період активних бойових дій?

Справедливий суд над військовими -
обороздатність країни.

Оборона України, захист її суверенітету,
територіальної цілісності і
недоторканності покладаються на
Збройні Сили України.

**На що ви готові для захисту
батьківщини?**

**На що ви були готові для
захисту батьківщини 24
лютого 2022 року??**

A dark, atmospheric photograph of a sailboat on the ocean with mountains in the background. The scene is dimly lit, with the sailboat's mast and sails visible against the horizon. The water is dark with subtle ripples, and the mountains in the distance are silhouetted against a slightly lighter sky.

Every normal man must be tempted,
at times, to spit on his hands, hoist the
black flag, and begin slitting throats.

H. L. Mencken

Січень 2024 кількість зареєстрованих ЄРДР (в ДБР)

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	<u>3 884</u>	<u>62</u>
Самовільне залишення військової частини або місця служби, ст.407	<u>2 158</u>	<u>15</u>
Дезертирство, ст.408	<u>1 286</u>	<u>4</u>
У т.ч. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, ст.410	<u>29</u>	<u>3</u>
Недбале ставлення до військової служби, ст.425	<u>58</u>	<u>0</u>
Бездіяльність військової влади, ст.426	<u>4</u>	<u>0</u>
Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, ст.426-1	<u>42</u>	<u>2</u>
Інші	<u>307</u>	<u>38</u>

Січень-грудень 2023 кількість зареєстрованих ЄРДР (в ДБР)

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)		<u>28 285</u>	<u>3 136</u>
У т.ч.	Самовільне залишення військової частини або місця служби, ст.407	<u>16 316</u>	<u>2 231</u>
	Дезертирство, ст.408	<u>7 755</u>	<u>166</u>
	Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, ст.410	<u>216</u>	<u>18</u>
	Недбале ставлення до військової служби, ст.425	<u>374</u>	<u>12</u>
	Бездіяльність військової влади, ст.426	<u>39</u>	<u>3</u>
	Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, ст.426-1	<u>482</u>	<u>26</u>
	Інші	<u>3 103</u>	<u>680</u>

Законом України від 15.03.2021 № 2124-IX « Про внесення змін до Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо визначення обставин, що виключають кримінальнупротивність діяння та забезпечують бойовий імунітет в умовах дії воєнного стану» внесені зміни до ст. 43.1 - Виконання обов`язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

ст. 26 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України

Військовослужбовці залежно від характеру вчиненого правопорушення та провини несуть з урахуванням бойового імунітету, визначеного Законом України "Про оборону України" дисциплінарну, адміністративну, матеріальну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність згідно із законом.

ст. 43-1 КК України, виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України

- ▶ **Не є кримінальним правопорушенням діяння (дія або бездіяльність), вчинене в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту та спрямоване на відсіч та стримування збройної агресії Російської Федерації або агресії іншої країни, якщо це заподіяло шкоду життю або здоров'ю особи, яка здійснює таку агресію, або заподіяло шкоду правоохоронюваним інтересам, за відсутності ознак катування чи застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.**

ЗУ «Про оборону»

бойовий імунітет - звільнення військового командування, військовослужбовців, поліцейських поліції особливого призначення Національної поліції України, добровольців Сил територіальної оборони Збройних Сил України, працівників правоохоронних органів, які відповідно до своїх повноважень беруть участь в обороні України, осіб, визначених Законом України "Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України", від відповідальності, у тому числі кримінальної, за втрати особового складу, бойової техніки чи іншого військового майна, наслідки застосування збройної та іншої сили під час відсічі збройної агресії проти України або ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту, виконання інших завдань з оборони України із застосуванням будь-яких видів зброї (озброєння), настання яких з урахуванням розумної обачності неможливо було передбачити при плануванні та виконанні таких дій (завдань) або які охоплюються виправданим ризиком, крім випадків порушення законів та звичаїв війни або застосування збройної сили, визначених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України

Міжнародний досвід

Бойовий імунітет закріплений в законодавстві:

- ▶ США
- ▶ Велика Британія
- ▶ Франція
- ▶ Німеччина
- ▶ Ізраїль
- ▶ Китай
- ▶ Індія

Rendulic rule, СУД НАД ВІЛЬГЕЛЬМОМ
ЛІСТОМ ТА ІНШИМИ (цей принцип застосовують
суди США)

дії командирів потрібно оцінювати винятково на
підставі інформації, наявної на момент ухвалення того
чи іншого рішення.

Засутосування на практиці в Україні

- ▶ Справа № 183/5056/22, Вирок Новомосковського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 15 листопада 2022 року
- ▶ Справа № 472/481/22, Вирок Веселинівського районного суду Миколаївської області від 17 листопада 2022
- ▶ Справа № 166/924/22 Вирок Ратнівський районний суд Волинської області від 21 липня 2023 року
- ▶ Справа № 368/191/22 ухвала Кагарлицького районного суду Київської області від 29.04.2022
- ▶ Справа № 759/6084/22 вирок Святошинського районного суду м. Києва від 15 грудня 2023 року
- ▶ Справа № 761/828/23 ухвала Шевченківського районного суду м. Києва від 13.11.2023

Справа № 729/1550/23, Ухвала Бобровицького районного суду Чернігівської області від 19 жовтня 2023р

Задовольнили клопотання про закриття кримінального провадження на підставі п. 4-1, ч.1 п. 1-2 ч. 2 ст. 284 КПК України посилаючись на те, що 15.03.2022 Розділ 8 Кримінального кодексу України доповнений ст.43-1 норма якого визначає, що не є кримінальним правопорушенням діяння (дія або бездіяльність), вчинене в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту та спрямоване на відсіч та стримування збройної агресії Російської Федерації...

Ухвала Чернігівського апеляційного суду від 15 січня 2024 року

Апеляційний суд зазначив, що висновки суду про необхідність закриття кримінального провадження щодо особи з викладених в оскаржуваній ухвалі підстав є передчасними.

Адміністративні справи

- ▶ **Постанова П'ятого апеляційного адміністративного суду м. Одеси у справі № 400/4107/22 від 21.06.2023 року**
- ▶ **Постанова Третього апеляційного адміністративного суду м. Дніпро у справі № 160/9162/22 від 22.05.2023 року**
- ▶ **Постанова Бобринецького районного суду Кіровоградської області у справі № 383/766/22 від 13.09.2022 року**
- ▶ **Постанова Другого апеляційного адміністративного суду м. Суми у справі № 480/933/23 від 22.12.2023 року**
- ▶ **Рішення Донецького окружного адміністративного суду у справі № 200/3254/23 від 15.01.2024 року**

ДСК, Т, ЦТ

- ▶ За результатами розгляду повідомляю, що в матеріалах досудового розслідування наявні документи з грифом «Для службового користування» та з грифами секретності.
- ▶ Доступ до матеріалів з грифом «Для службового користування» та з грифами секретності Вам буде надано у відповідності до вимог та порядку передбаченого чинним законодавством у період воєнного стану.
- ▶ Щодо інформації яка вказана у запиті повідомляємо наступне:
- ▶ відповідно до п. 2.3. наказу Начальника Генштабу ..... "Про затвердження переліку відомостей ЗСУ, що становлять службову інформацію" запитувана інформація містить відомості про пункти управління (від окремої в/ч) за окремими показниками, що розкривають їх розміщення, структуру та характеристики, не є у відкритому доступі, відноситься до інформації з обмеженим доступом.
- ▶ Передача її іншим особам може завдати шкоду Державі.

ДОПИТ СВІДКІВ

- ▶ ГСУ СБУ, на виконання ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 09.06.2023, розглянуто Ваше клопотання у КП №_____щодо допиту як свідка Залужного В.Ф.
- ▶ За результатами розгляду повідомляю, що Ваше клопотання розглянуто та задоволено, слідчим вживаються заходи щодо проведення допиту як свідка Головнокомандувача ЗС України генерала Залужного В.Ф.

Військовослужбовці діють:

- в умовах сильного стресу,
- фізичної виснаженості та деморалізації, що може призвести до помилок.

Важливо провадити неупереджене та професійне досудове розслідування та правосуддя з цих питань.

Кожна помилка слідства та суду може дуже дорого коштувати державі в умовах війни.